

บทที่ 11

ผู้กระทำความผิดกระทำไปเกินขอบเขตที่ใช้ หรือไม่ใช้สันนิษฐาน

ปัญหามีว่าถ้าผู้กระทำความผิดได้กระทำไปเกินขอบเขตที่ใช้ที่โฆษณาหรือประกาศ หรือเกินกว่าเจตนาของผู้สนับสนุน ผู้ที่ใช้ผู้ที่โฆษณาหรือประกาศ หรือผู้สนับสนุน จะต้องรับผิดในทางอาญาเพียงใด มาตรา 87 "ได้กำหนดไว้ว่า

"ในการณ์ที่มีการกระทำความผิดเพราบผู้ใช้ให้กระทำตามมาตรา 84 เพราะมีผู้โฆษณาหรือประกาศแก่นุคคลทั่วไปให้กระทำความผิดตามมาตรา 85 หรือโดยมีผู้สนับสนุนตามมาตรา 86 ถ้าความผิดที่เกิดขึ้นนั้นผู้กระทำได้กระทำไปเกินขอบเขตที่ใช้หรือที่โฆษณาหรือประกาศ หรือเกินไปจากเจตนาของผู้สนับสนุน ผู้ใช้ให้กระทำความผิด ผู้โฆษณาหรือประกาศแก่นุคคลทั่วไปให้กระทำความผิด หรือผู้สนับสนุนการกระทำความผิดแล้วแต่กรณี ต้องรับผิดทางอาญาเพียงล唆หรือความผิดเท่าที่อยู่ในขอบเขตที่ใช้หรือที่โฆษณาหรือประกาศ หรืออยู่ในขอบเขตแห่งเจตนาของผู้สนับสนุน การกระทำความผิดเท่านั้น แต่ถ้าโดยพฤติการณ์อาจเลิงเห็นได้ว่า อาจเกิดการกระทำความผิดเช่นที่เกิดขึ้นนั้นได้จากการใช้การโฆษณา หรือประกาศหรือการสนับสนุนผู้ใช้ให้กระทำความผิด ผู้โฆษณาหรือประกาศแก่นุคคลทั่วไปให้กระทำความผิด หรือผู้สนับสนุนการกระทำความผิด แล้วแต่กรณี ต้องรับผิดทางอาญาตามความผิดที่เกิดขึ้นนั้น"

ในการณ์ที่ผู้อุกใช้ ผู้กระทำตามคำโฆษณาหรือประกาศแก่นุคคลทั่วไปให้กระทำความผิด หรือตัวการในความผิด จะต้องรับผิดทางอาญาไม่กำหนดโดยสูงขึ้นเพราจะอาศัยผลที่เกิดจากการกระทำความผิดผู้ใช้ให้กระทำความผิด ผู้โฆษณา หรือประกาศแก่นุคคลทั่วไปให้กระทำความผิด หรือผู้สนับสนุนการกระทำความผิด แล้วแต่กรณี ต้องรับผิดทางอาญาตามความผิดที่ไม่กำหนดโดยสูงขึ้นนั้นด้วย แต่ถ้าโดยลักษณะของความผิด ผู้กระทำจะต้องรับผิดทางอาญาไม่กำหนดโดยสูงขึ้น เนื่องจากผู้กระทำต้องรู้ หรืออาจเลิงเห็นได้ว่าจะเกิดผลเท่านั้นขึ้น ผู้ใช้ให้กระทำความผิด ผู้โฆษณาหรือประกาศแก่นุคคลทั่วไปให้กระทำความผิดหรือผู้สนับสนุนการกระทำความผิด จะต้องรับผิดทางอาญาตามความผิดที่ไม่กำหนดโดยสูงขึ้นก็เฉพาะเมื่อตนได้รู้ หรืออาจเลิงเห็นได้ว่าจะเกิดผลเท่านั้นที่เกิดขึ้นนั้น"

จากหลักกฎหมายข้างต้นได้กำหนดหลักเกณฑ์ไว้ดังนี้

1. ในกรณีที่ใช้ให้ผู้อุนกระทำความผิด ผู้กระทำความผิดได้กระทำไปเกินขอบเขตที่ใช้

ผู้ใช้ให้กระทำการความผิดด้วยรับผิดทางอาญาเพียงสำหรับความผิดเท่าที่อยู่ในขอบเขตที่ใช้เท่านั้น เช่น ก.ใช้ ข.ให้เปลักทรัพย์ ค. แต่ ข.กลับไปชิงทรัพย์ ค. ก.ต้องรับผิดทางอาญาสำหรับความผิดฐานลักทรัพย์เท่านั้น ถ้า ข. ไปฆ่า ค.ตาย ก.ย่อมไม่มีความผิดฐานฆ่าผู้อื่นด้วย

2. ในกรณีโฆษณาหรือประกาศแก่บุคคลทั่วไปให้กระทำการความผิด ถ้าความผิดที่เกิดขึ้นนั้น ผู้กระทำได้กระทำไปเกินขอบเขตที่โฆษณาหรือประกาศ ผู้โฆษณาหรือประกาศต้องรับผิดทางอาญาเพียงสำหรับความผิดเท่าที่อยู่ในขอบเขตที่ได้โฆษณาหรือประกาศเท่านั้น เช่น ก. โฆษณาหรือประกาศให้ทำร้ายร่างกาย ค. แต่ ข. ซึ่งเป็นผู้กระทำการตามโฆษณาหรือประกาศได้ไปฆ่า ค. ก.ต้องรับผิดทางอาญาสำหรับความผิดฐานทำร้ายร่างกายเท่านั้น

3. ในกรณีสนับสนุน ถ้าความผิดที่ได้เกิดขึ้นนั้นเกินไปจากเจตนาของผู้สนับสนุนผู้สนับสนุนการกระทำการความผิดด้วยรับผิดทางอาญาเพียงเท่าที่อยู่ในขอบเขตแห่งเจตนาของผู้สนับสนุนการกระทำการความผิดเท่านั้น เช่น ก. ขอให้ ข.ช่องทางเพื่อที่จะเข้าไปลักทรัพย์ในบ้านของ ค.แต่ ก. กลับไปชิงทรัพย์ ค. ข.ย่อมมีความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุน ในการลักทรัพย์เท่านั้น

แต่จากหลักดังได้กล่าวมาแล้ว ยังมีข้อยกเว้นอีก 2 ประการ ดังนี้

1. ถ้าโดยพฤติกรรมอาจเสงเห็นได้ว่า อาจเกิดการกระทำการความผิดเช่นที่เกิดขึ้นนั้นได้จาก การใช้ การโฆษณาหรือประกาศหรือการสนับสนุนผู้ใช้ให้กระทำการความผิด ผู้โฆษณาหรือประกาศ แก่บุคคลทั่วไปในการกระทำการความผิด หรือผู้สนับสนุนการกระทำการความผิดแล้วแต่กรณี ต้องรับผิดทางอาญาตามความผิดที่เกิดขึ้นนั้น เช่น นายตรวจสอบใช้ให้ผลตำราจนคันตัว ก.อาชันบัตร แต่ ก. ขัดขวางไม่ยอมให้คัน ผลตำราจนนั้นจึงต่อย ก.แล้วคันอาชันบัตรไป ดังนี้ การที่ผลตำราทำร้าย ก. ก็เนื่องด้วยความประสงค์จะอาชันบัตรมาให้ได้ตามที่สั่ง เมื่อผลตำราผู้รับใช้ทำไปในกิริยา ชิงทรัพย์จึงได้ทรัพย์มา ผู้ใช้ย่อมมีความผิดฐานเป็นตัวการ ในฐานชิงทรัพย์ด้วย (คำพิพากษาฎีกาที่ 84/2471)

2. ในกรณีถูกใช้ ผู้กระทำการความผิดทางอาญาหรือประกาศแก่บุคคลทั่วไปให้กระทำการความผิด หรือตัวการในความผิด จะต้องรับผิดทางอาญาที่กำหนดโทษสูงขึ้น เพราะอาศัยผลที่เกิดขึ้นจาก การกระทำการความผิด เช่น ก. ใช้ ข. วางแผนเผาบ้าน ค. แต่การเผาบ้านของ ค. เป็นเหตุให้มารดาของ ค. ช้ำชาแล้วถึงแก่ความตาย เพราะไม่สามารถหนีไฟได้ทัน ก.ย่อมเป็นผู้ใช้ก็ย่อมมีความผิดฐานวางแผนเผาทรัพย์เป็นเหตุให้คนตาย ตามมาตรา 224 ด้วย หรือมีเจตนาให้ทำร้ายร่างกาย แต่ การกระทำเป็นเหตุให้คนตายซึ่งต้องรับโทษสูงขึ้นตามมาตรา 290 ผู้ใช้ให้กระทำการความผิด ผู้โฆษณา

หรือประกาศแก่บุคคลทั่วไปให้กระทำการใดหรือผู้สนับสนุนการกระทำการใดตามความต้องรับผิดทางอาญาตามความผิดที่กำหนดโทษสูงขึ้นด้วย

แต่ถ้าโดยลักษณะความผิด ผู้กระทำจะต้องรับผิดทางอาญาเมื่อกำหนดโทษสูงขึ้น เนื่องจากกระทำต้องรู้ หรืออาจเลิงเห็นได้ว่าจะเกิดผลเช่นนี้นั้น ผู้ใช้ให้กระทำการใด ผู้โฆษณาหรือประกาศแก่บุคคลทั่วไปให้กระทำการใดตามความผิด หรือผู้สนับสนุนการกระทำการใดตามความผิดจะต้องรับผิดทางอาญาตามความผิดที่มีกำหนดโทษสูงขึ้นก็จะพิจารณาเมื่อตนได้รู้หรืออาจเลิงเห็นได้ว่าจะเกิดผลเช่นที่เกิดขึ้นนั้น ตามบทบัญญัติตั้งกล่าวนี้มิได้หมายถึงผลของการกระทำ แต่หมายถึงการรู้ข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบของความผิดตามมาตรา 59 วรรค 3 หรือการรู้ข้อเท็จจริงที่จะต้องรับโทษหนักขึ้นตามมาตรา 62 วรรคท้าย เช่น บุคคลผู้จะต้องรับผิดฐานผ่าเจ้าพนักงานตามมาตรา 289 (2) ก็ต่อเมื่อรู้ว่าผู้ที่ถูกฆ่าเป็นเจ้าพนักงาน

ตัวอย่างค่าพิพากษากฎหมาย

คนร้ายเข้าไปลักและยิงเจ้าทรัพย์ตาย พยานโจทก์ที่วิ่งเข้าไปปกติคนร้าย เห็นจำเลยวิ่งมาในพวกรคนร้าย 6 คน จำเลยจ้องปืนพูดว่า อย่าเข้ามา พยานจึงไม่กล้าไล่ตามไป พยานอีกคนหนึ่งเห็นจำเลยนั่งอยู่ชายป่า เมื่อเกิดเสียงปืนดังแล้ว คนร้ายวิ่งจากบ้านเกิดเหตุมายังที่จำเลยนั่งอยู่ส่งปืนให้จำเลยแล้ววิ่งเข้าป่าไป ดังนี้ จำเลยยื่นมีความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุนการปล้นและเป็นเหตุให้คนตายแต่ยังไม่พอพังว่า จำเลยสนับสนุนในการที่คนร้ายฆ่าเจ้าทรัพย์โดยเจตนาด้วย เพราะไม่ได้ความว่า จำเลยรู้ว่าคนร้ายอื่นเจตนาฆ่าเจ้าทรัพย์มาตั้งแต่ต้น และแม้ว่าการมีปืนไปปล้นน่าจะเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายได้เป็นธรรมด้วย ก็ยังไม่พอพังว่าจำเลยได้เลิงเห็นว่าคนร้ายอื่นจะถึงกับฆ่าเจ้าทรัพย์โดยเจตนาอีกด้วยจำเลยจึงมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 340 วรรคท้าย ประกอบด้วย มาตรา 86 ภายใต้ข้อบทของเจตนาในการสนับสนุนตามมาตรา 87 เท่านั้น จำเลยจึงไม่มีความผิดตาม มาตรา 289 (6) (ค่าพิพากษากฎหมายที่ 280/2510)

จ่าตำรวจนาย ส.สั่งให้พสตตำรวจนาย ย. ขึ้นไปจับ นาย บันเรือนและสั่งให้พสตตำรวจนาย ท. และนาย ชุมอยู่ร้อนฯ นาย ขึ้นไปบนเรือนยิง นายดังนี้ นาย กระทำเกินเลยคำสั่ง ส่วนนาย ส. ท. และนาย มีได้ร่วมกระทำด้วยจึงไม่ต้องรับผิดในผลที่เกิดขึ้นนั้น (ค่าพิพากษากฎหมายที่ 820/2515)